

hvorvidt den ærede Minister kan sige til en saadan Bevilling en Bemyndigelse for vedkommende Skole til at ende med den almindelige Forberedelsesexamen, thi det forekommer mig at være et Indgreb i den Lov, hvorefter Undervisningen er ordnet for de lærde Stoler. Angaaende Udførelsen af denne Lov vil jeg erkjende, at det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds (Frederiksen) kan have Ret i, at en Fremstilling deraf burde gives. Jeg havde imidlertid ikke antaget, at han vilde have fordret — uagtet det interesserer mig, at han gjør det — en Fremstilling fra Finantsudvalget af dette Spørgsmaal; thi man veed jo, at Finantsudvalget ellers faar Breddelse for, at det kaster sig ind i for mange Spørgsmaal (Kof. o. b. D. Sa. for mange). Sa, for mange for det ærede Medlem. — At man retter en Opfordring paa dette Omraade, interesserer mig, og jeg vil sige, at vi maaske faae det frem, og maaske den ærede Minister er villig til at give Oplysninger i saa Henseende. Hvorvidt denne Lov iøvrigt er udført efter Lovgivningsmagtens egentlige Hensigt, skal jeg ikke udtale mig om. Forsaa vidt det ærede Medlems Lov i den Henseende skulde imødegaaes, antager jeg, at det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 1ste Valgkreds (Hall) vil være nærmest stiftet dertil. Jeg har i sin Tid udtalt mig mod den Tilladelse, der blev given Lærerne ved de lærde Stoler til ogsaa at oprette private Forberedelseskoler for egentlig faktisk at beholde de 2 Klasser, som Loven har nedlagt, og jeg tror, at det er et Forhold, der paa mange Steder har forstyrret den Hensigt, som Loven havde. Der var utvivlsomt andre Punkter, nemlig med Hensyn til den Maade, hvorpaa Realisternes stilles i Forhold til Latinerne, som kunde give Anledning til Bemærkninger, men jeg antager, at man fra flere end en Side antager det for sandsynligt, at dette Spørgsmaal i den nærmeste Fremtid vil paatrænge sig som mødent til nærmere Overveelse. Jeg udtalte før, at jeg nærede det Haab, at de to Betragtninger angaaende Seminarierne, som staa mod hinanden, af hvilke den ene mener, at vi ikke behøve saa mange faste, og den anden mener, at vi bør beholde den, kunne mødes paa neutral Grund til en radikal Reform, gaaende ud paa en helt anden Anlæggelse af Almue lærerens Uddannelse (Brix: Hør!). Jeg veed ikke, hvorledes jeg skal forstaa dette Hør af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 2den Valgkreds (Brix), men jeg siger kun, jeg opgiver ikke Haabet i den Henseende. Naar der ved samme Leilighed er talt om Almue lærerens Lønningsforhold — et Spørgsmaal, som iøvrigt ikke ligger for her — og der lod til at være Enighed tilstede mellem de forskellige lærere og det ærede Medlem for Velle Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen), saa er jeg bange for, at denne Enighed brister, naar man skulde til at se nærmere paa Sagen. Thi, saavidt jeg forstod det

ærede Medlem for Velle Amts 3die Valgkreds, saa vilde han med sit Forslag dette: Skolepenge-systemet og Frihed for Forældrene til med deres Skolepenge i Haanden at vælge, hvilken Lærer de vilde, og deraf følger saa en udvidet Kaldelsesmaade (Brix: Det er to forskellige Ting). Nei! paa ingen mulig Maade, det vil i alt Fald slutte sig meget nøie sammen. Jeg skal imidlertid ikke komme dybt ind paa disse Planer; men det er utvivlsomt, at man aldrig vil komme til at gaa den Vej, som maaske visse Lærere ønske, at man skulde gaa. Den Maade, hvorpaa man skulde afhjælpe mulige Mangler, vilde være at forandre Reglerne for Uderstillaget. Det vil jeg antage, at man vil finde rigtigt; men om en Indskrænkning af Kaldelsesmaaden vil man neppe blive enig. Jeg nærer snarere den Forventning, at man vil gaa til større Frihed for Beboerne til at kalde deres Lærere, thi som det nu er paa mange Steder, er det ikke heldigt og overordentligt lidet betryggende for Lærerne selv. Siden man er kommen ind paa det, skal jeg anføre et blandt flere Exempler, som ere mig bekendte. Et roligt Menneske blandt Lærerne, der som Regel ikke besatiede sig med Politisk, men som af en anden Lærer blev beskylt for Noget, som han mente at burde rense sig for, fik paa Grund af, at han voede at forsvare sig offentlig, sin Ansøgning paategnet af vedkommende Provst: „en dygtig Lærer, men uelsk værdig i Politisk“. Da Vedkommende søgte et Embede, vilde Sogneraadet nok have ham indstillet, og det tilfrem vedkommende Provst for at faae en nærmere Forklaring af Ordet „uelsk værdig“; men Provsten skal ikke have svaret, og Læreren blev nu indstillet som Nr. 2; Sogneraadet havde nemlig indstillet som Nr. 1 en Lærer, det foretrak, fordi han tidligere havde været Lærer der. Han kom altsaa ikke i Betragtning. Til et andet Embede blev han indstillet som Nr. 1, men vedkommende Biskop har maaske fundet, at Provstens „Uelsk værdighed i Politisk“ var nok til at forkaste den ständige Mand, som voede at forsvare sig mod en anden Lærer, som formentlig var Provsten behageligere. Han gik derved glip af dette Embede, hvortil han var indstillet som Nr. 1 og var særlig kvalificeret. Jeg nævner kun dette Exempel; jeg kunde nævne flere og jeg siger, at det efter min Overbevisning ikke er rigtigt, naar de Tilfynsmænd, som ofte ere uelsk værdige i Politisk, ville forsøge at forstyrre en Mand's Fremtid ved at blande politiske Hensyn ind. Det forekommer mig at vise, at det ikke er ønskeligt at bevare for de Kaldsberettigede den Rest af Indskydelse, de have, men at man hellere maa overlade det til Beboerne, som selv skulle lønne den Vedkommende, at falde ham. Med Hensyn til Seminarierne blev der udtalt en Dom om Virksomheden af de offentlige Seminarier og de private. Jeg bekræfter, hvad det ærede Medlem for Velle Amts 3die Valgkreds har sagt. Den Beretning, der fore-